

החלטה לפי סעיף 14 לחוק ההגבלים העסקיים, התשמ"ח-1988

בדבר פטור בתנאים מאישור הסדר כובל

להסדר שבין איגוד חברות הביטוח בישראל, אי.אס.או. קליימסרצ'

בע"מ ומבטחי רכב מנועי

א. פתח דבר

בפניי בקשה למתן פטור לפי סעיף 14 לחוק ההגבלים העסקיים, התשמ"ח-1988 (להלן: "חוק ההגבלים העסקיים") להסדר כובל בין איגוד חברות הביטוח בישראל ע"ר (להלן: "איגוד חברות הביטוח" או "האיגוד"), חברת אי.אס.או. קליימסרצ' ישראל בע"מ (להלן: "ISO") ומבטחי רכב מנועי, שעניינו הקמה ותפעול מאגר מידע לאיתור הונאות בביטוח רכב מנועי. בעניינו של הסדר זה ניתנו בעבר מספר החלטות פטור, הראשונה שבהן ביום 2.5.2004 (להלן: "החלטות הפטור הקודמות").¹

לאחר שבחנתי את ההסדר ואת הכבילות המצויות בו, כמו גם את השפעתם האפשרית על התחרות בשווקים הרלוונטיים, ולאחר שנועצתי בוועדה לפטורים ולמיזוגים וכן במשרד האוצר שוכנעתי, כי על אף שההסדר חל על חלק ניכר מהשוק, הכבילות שבו אינן פוגעות פגיעה של ממש בתחרות בשוק כאמור. כמו כן, שוכנעתי כי עיקרו של ההסדר אינו בהפחתת התחרות או במניעתה, וכי אין בו כבילות שאינן נחוצות למימוש עיקרו. מטעמים אלו ראוי ההסדר לפטור לפי סעיף 14 לחוק ההגבלים העסקיים מהנימוקים שיפורטו להלן.

ב. הצדדים להסדר והרקע לבקשת הפטור

איגוד חברות הביטוח היא עמותה רשומה המאגדת את מרבית המבטחים במדינת ישראל. ISO היא חברה פרטית בבעלות מלאה של חברת Insurance Services Office inc. המאוגדת בארה"ב ומספקת לחברות ביטוח ברחבי העולם בסיסי נתונים ומידע וכן עיבודים ואנליזות של מידע זה, בין היתר גם בנוגע להונאות ביטוח. ISO מתפעלת את מאגר המידע לאיתור הונאות ביטוח עבור חברות ביטוח רכב מנועי בישראל, כפי שיפורט להלן.

כפי שהוסבר בהרחבה בהחלטות הפטור הקודמות, כחלק מהרפורמה בתחום ביטוח חובה לרכב, הותקנו תקנות ביטוח רכב מנועי (הקמה וניהול של מאגרי מידע), התשס"ד-2004 (להלן: "תקנות מאגרי המידע"). תקנות מאגרי המידע קבעו, כי יוקם מאגר מידע לאיתור הונאות ביטוח (להלן:

¹ החלטה בדבר מתן פטור בתנאים מאישור הסדר כובל להסדר שבין איגוד חברות הביטוח בישראל לבין אי.אס.או. קליימסרצ' ישראל בע"מ (29.4.2004) **הגבלים עסקיים** 3020172; החלטה בדבר הארכת תקופת הפטור מאישור הסדר כובל להסדר שבין איגוד חברות הביטוח בישראל לבין אי.אס.או. קליימסרצ' ישראל בע"מ (31.5.2004) **הגבלים עסקיים** 5000759; החלטה בדבר הארכת תקופת הפטור מאישור הסדר כובל להסדר שבין איגוד חברות הביטוח בישראל לבין אי.אס.או. קליימסרצ' ישראל בע"מ (25.5.2009) **הגבלים עסקיים** 5001426; החלטה בדבר מתן פטור בתנאים מאישור הסדר כובל להסדר שבין איגוד חברות הביטוח בישראל לבין אי.אס.או. קליימסרצ' בע"מ (3.11.2009) **הגבלים עסקיים** 5001513; החלטה בדבר מתן פטור בתנאים מאישור הסדר כובל להסדר שבין איגוד חברות הביטוח בישראל לבין אי.אס.או. קליימסרצ' בע"מ (15.11.2010) **הגבלים עסקיים** 5001688.

"המאגר" או "מאגר המידע" וכי ימונה תאגיד להקמה ותפעול של המאגר (להלן: "המפעיל"). חברות הביטוח חויבו למסור למפעיל פרטי מידע ונתונים עובדתיים שונים שפורטו אף הם בתקנות.

ביום 27.2.2004 חתמו ISO ואיגוד חברות הביטוח על הסכם לפיו ISO תשמש כמפעיל המאגר (להלן: "ההסכם"). תוקף ההסכם בין איגוד חברות הביטוח ל-ISO, הוא עד ליום 9.1.2016, ואמור היה להתחדש אוטומטית למשך שלוש שנים (כל עוד לא הודיע אחד מהצדדים על אי חידוש ההסכם). ביום 29.6.2014 הודיע אגף שוק ההון ביטוח וחסכון במשרד האוצר לאיגוד חברות הביטוח כי בחלוף עשור מההתקשרות הראשונה עם ISO, יש לבצע הליך תחרותי, שבמסגרתו ייקבעו ויפורסמו מראש הקריטריונים לבחירת המפעיל וייבחנו מספר הצעות של גופים שונים להפעלת המאגר.

על פי המידע שנמסר על ידי הצדדים, הליך ההתקשרות עם מפעיל חדש עשוי לארוך זמן רב. כמו כן, המפעיל החדש יצטרך להקים מערכת חדשה למאגר המידע, משימה הדורשת אף היא זמן. משכך, הגיעו ISO והאיגוד להסכמה לפיה ההסכם ביניהן יוארך בשלוש שנים (קרי, עד ליום 8.1.2019). האיגוד יוכל לסיים את ההסכם על ידי מתן הודעה מוקדמת של 6 חודשים, ובלבד שההודעה האמורה תינתן לאחר יום 8.1.2017 (להלן: "תקופת ההסכם החדש").

לפיכך, מבקש האיגוד להאריך את הפטור האחרון למשך תקופת ההסכם החדש. יובהר, כי בקשת הפטור אינה מתייחסת לניהול הליך ההתקשרות על ידי האיגוד עם מפעיל חדש, אלא רק להארכת ההסכם. ככל שתוגש בקשת פטור הנוגעת להליך ההתקשרות עם מפעיל חדש, היא תיבחן בנפרד.

ג. השפעת ההסדר על התחרות

כפי שצוין בהחלטות הפטור הקודמות, הקמת המאגר, מסירת המידע וטיבו של המידע הנמסר מחברות הביטוח למאגר הינן כבילות מכוח הדין, ועל כן לא נדרש בגין אישור ממערך ההגבלים העסקיים.

לעומת זאת, שיתוף פעולה בין חברות הביטוח ובין לבין ISO, בנוגע למאגר המידע, שאינו מחויב מכוח תקנות מאגרי המידע, נזקק לאישור מתאים של מערך ההגבלים העסקיים. על פי ההסכם, חברות הביטוח ישתפו פעולה על מנת לאפשר תפעול יעיל של המאגר על ידי ISO, בין היתר, במעורבות בשיפור מסד הנתונים, בהתאמת המערכת לצרכי המשק הישראלי, ובקביעת מדיניות בנוגע לשימוש במידע בהתאם לרגולציה בישראל.

החשש העיקרי שמעורר ההסדר, הנו זליגה או חלחול (spillover) של שיתופי הפעולה הללו בין חברות הביטוח, שאמורות להתחרות זו בזו, מתחום הונאות הביטוח אל תחומים אחרים שמצויים בזירת התחרות ביניהן.

לצורך הפגת חשש זה נקבע בהחלטות הפטור הקודמות, כי כל חברת ביטוח תמנה קצין הונאות וכי כל המגעים בין האיגוד לבין ISO יתבצעו באמצעות פורום קציני ההונאות בלבד, למעט מספר עניינים לגביהם נקבע בשנת 2009 כי הם מצדיקים מעורבות של דרגים ניהוליים מקרב חברות

הביטוח.² כמו כן, נקבעו תנאים המגבילים את אופי והיקף המידע אשר יעבור בין נציגי האיגוד וחברות הביטוח שינהלו מגעים משותפים בנושאים הקשורים ל-ISO.

בהחלטה זו, לא מצאתי לנכון לחזור ולקבוע תנאים דומים, משני טעמים. ראשית, חלק מהתנאים שניתנו בעבר הוטמע כבר בתוך ההסכם בין הצדדים, באופן שמיתר הטלת תנאים דומים. כך, לדוגמא, מתייחס ההסכם שהובא לאישורי לתפקידים שונים שיבצע פורום קציני ההונאות של כל חברות הביטוח. קציני ההונאות ירכזו את הטיפול בתחום בתוך חברות הביטוח, ועיקר שיתוף הפעולה בין החברות במסגרת ההסכם יתבצע באמצעות פורום זה, בו הם יהיו חברים. שנית, מאחר שאין בהחלטה זו כדי לאשר חריגה ממה שאושר בה במפורש, אני סבור שתנאים מסוימים שנקבעו בעבר אינם נחוצים. בפרט, אין בהחלטה זו כדי לאשר כל העברת מידע בין חברות הביטוח המתחרות, אשר אינה הכרחית לצורך הפעילות במסגרת מאגר המידע. העברת מידע כאמור, עשויה ממילא להוות הסדר כובל אסור, ואין בהצבתם או באי הצבתם של תנאים מעין אלו כדי לגרוע מכך.

חשש נוסף שהוזכר בהחלטות הפטור הקודמות הוא מפני פגיעה באינטרסים של חברות ביטוח שאינן חברות באיגוד. בהחלטות הפטור הקודמות נקבע בהתייחס לחשש זה תנאי, לפיו כל מבטח יוכל לנהל מטעמו לצורך ניהול משא ומתן, גם אם הוא אינו חבר באיגוד. כאמור, בקשת פטור זו אינה מתייחסת לניהול הליך ההתקשרות על ידי האיגוד, אלא רק להמשך ההתקשרות עד לבחירת מפעיל חדש, ועל כן גם תנאי זה אינו נדרש. יצוין כי על פי תקנות מאגרי המידע, כל מבטח מחויב לקחת חלק בפעילות המאגר, ועל כן פעילות זו אינה יכולה להיחסם בפניו.

מהנימוקים האמורים, ובשים לב לכך שפעילות המאגר הינה חיונית בהיבט של איתור הונאות ביטוח ומניעתן נועדה להפחית את עלויות כלל חברות הביטוח הנובעות מהונאות אלו, מצאתי לנכון לתת את הפטור לתקופה נוספת, כמבוקש.

משרד האוצר, אשר כאמור לעיל מעורב בהתקשרות שבין האיגוד לבין ISO ובפיקוח עליו, הודיע כי איננו מתנגד לבקשת הפטור וממליץ על מתן הארכה כמבוקש, על מנת לאפשר ניהול הליך תחרותי בבחירת המפעיל החדש.

ד. סוף דבר

מכל האמור לעיל, ולאחר שנועצתי בוועדה לפטורים ומיזוגים, ראיתי לנכון להשתמש בסמכות הנתונה לי בסעיף 14 לחוק ההגבלים העסקיים ולהעניק את הפטור המבוקש. בהתאם לסעיף 15(א) לחוק ההגבלים העסקיים נתונה החלטתי זו לערר בתוך 45 יום בפני אב בית הדין להגבלים עסקיים על ידי איגוד עסקי, ארגון צרכנים או כל אדם העלול להיפגע מההסדר הכובל עליו ניתן הפטור.

אורי שוורץ

הממונה על הגבלים עסקיים (בפועל)

ירושלים, כ"ה בטבת התשע"ו
6 בינואר 2016

² כך בעניינים דוגמת ניהול משא ומתן בין האיגוד לבין ISO או מפעיל פוטנציאלי אחר לצורך כריתת הסכם חדש, או קיום מגעים משותפים עם המשטרה וגורמי אכיפת חוק אחרים בנוגע לתלונות על הונאות שמשותפות למספר חברות ביטוח.